

ROZHOVOR S REKTOREM MU PETREM FIALOU

Autor: Václav Štětka
Středa 18. leden 2006

Masarykova univerzita má za sebou poměrně hektický rok 2005, zvláště pokud se týká budování materiálního zázemí univerzity v rámci jejího Programu rozvoje. V Bohunicích stojí první část univerzitního kampusu, Přírodovědecká fakulta dostala nové Informační centrum, Fakulta sociálních studií rekonstruovanou budovu na Joštově ulici. Lze tedy říci, že uplynulý rok byl pro univerzitu úspěšný?

Nepatřím k těm, kteří by úspěšnost univerzity poměřovali jen její stavební činností. Je však pravda, že loňský rok byl pro další vývoj MU klíčový právě v oblasti stavebního rozvoje.

Jsem rád, že se nám podařilo vyřešit krizi kolem kampusu, získat potřebné 1,3 miliardy korun na dostavbu, úspěšně realizovat jeho první část a dokončit stavby a rekonstrukce v historických objektech v centru města. Jsem přesvědčen, že jsme tím vytvořili podmínky pro úspěšné dokončení všech částí Programu rozvoje. Dobře skončila i příprava dalších stavebních akcí, která byla završena prosincovým podepsáním smluv na dvě nové etapy výstavby bohunického kampusu.

K nejvýznamnějším událostem roku 2005 patřilo dokončení a otevření areálu Integrovaných laboratoří biomedicínských technologií v Brně - Bohunicích. Foto: A Plus Brno a.s.

Neměli bychom však zapomínat na úspěchy univerzity v oblasti vzdělávací a vědecké činnosti. MU byla např. znovu velmi úspěšná v získávání grantů a projektů. Zvláště bych chtěl zdůraznit, že se nám podařilo zvýšit prostředky, které získáváme na projekty ze zahraničí. Zatímco v roce 2003 jsme ze zahraničí získali zhruba 28 milionů korun, loni to už bylo více než 52 milionů a doufám, že se nám tuto tendenci podaří udržet. S výzkumem a vývojem souvisí i zahájení činnosti Centra pro transfer technologií MU, což je aktivita na univerzitách našeho typu u nás zatím neobvyklá. Úspěchem je nepochybně i udržení pozice nejžádanější české vysoké školy z hlediska zájmu uchazečů; snad k tomu přispělo i další vylepšení našeho testu studijních předpokladů. Potěšující jsou také zlepšující se čísla o mobilitě studentů a učitelů a také to, že se daří nejen zvyšovat počet našich studentů a pedagogů v zahraničí, ale že také loni výrazně vzrostl počet přijíždějících na MU.

V oblasti mezinárodní spolupráce bych připomněl otevření studia LLM ve spolupráci s Nottingham Trent University – po složitém řízení a prověřování naší kvality jsme právo realizovat toto studium získali jako první ve střední a východní Evropě. **Nemohu nezmínit také mezinárodní ocenění našeho informačního systému prestižní Eunis Elite Award 2005, kterou MU získala jako první univerzita z nových členských zemí EU. Je to ostatně potvrzení toho, co o kvalitě a výjimečnosti našeho informačního systému říkají studenti, kteří mají možnost srovnání studia na více vysokých školách.** V loňském roce byla také velmi důležitá příprava a schválení ambiciózního Dlouhodobého záměru, zásadního dokumentu pro rozvoj MU v příštích pěti letech. Úspěchem pro univerzitu je určité jeho konsensuální přijetí, které vytváří dobré předpoklady pro jeho realizaci.

V rozhovoru pro muni.cz v lednu minulého roku jste se zmiňoval o potížích MU s vytvářením Fondu reprodukce investičního majetku (FRIM), ze kterého má být v letech 2007-2026 splácena návratná finanční výpomoc na realizaci Programu rozvoje. Došlo v této věci za loňský rok k nějakému posunu?

Ano, a to pozitivním směrem. Problémy s výší tvorby FRIM, které vznikly v souvislosti s vyhláškou 504/2002 Sb., spočívaly především v tom, že fond mohl být tvořen pouze z odpisu z investičního majetku pořízeného z nedotačních prostředků. V důsledku toho se snížila tvorba tohoto fondu na naší univerzitě prakticky na jednu třetinu. A to bylo z hlediska potřeb a závazků MU naprosto nedostatečné. Situaci ale řeší novela zákona o vysokých školách platná od letošního roku. Podle ní budeme moci vytvářet FRIM také ze zůstatků příspěvku, který dostaneme na vzdělávací činnost. Můžeme si tedy v rámci pravidel hospodaření do jisté míry sami stanovit, v jaké výši budeme FRIM naplňovat. Ostatně novela zákona o vysokých školách přinesla řadu pozitivních změn v oblasti hospodaření vysokých škol, ale to je jiná otázka. Pokud jde o FRIM, tak ročně potřebujeme vzhledem k realizaci Programu rozvoje a k zajištění nezbytných investičních akcí vložit do tohoto fondu kolem 100 milionů korun, což bychom měli v příštích letech bez větších problémů

dokázat.

Rektor Masarykovy univerzity prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D. Foto: Ondřej Ženka.

Co podstatného, vedle pokračující výstavby kampusu, čeká Masarykovu univerzitu v roce 2006?

Plány tak rozsáhlé a aktivní instituce nelze shrnout v několika větách, tedy jen namátkou. Významnou událostí bude na konci února otevření vlastní výzkumné stanice v Antarktidě; vždyť je jen málo států, natož univerzit, které něco takového mají. V oblasti vzdělávací činnosti očekávám přijetí pečlivě připravovaného Studijního a zkušebního řádu, který spojí dosavadní řády pro různé typy studijních programů, a také upravení kreditového systému zavedením univerzitní hodnoty kreditu, jež odpovídá zásadám ECTS – tyto věci jsou důležité pro dotvoření jednotného a přehledného studijního prostředí, které bude ještě posíleno dalším rozvojem pokročilých forem elektronické podpory výuky. S úsilím o vytvoření lepších podmínek pro studenty bude souviset také připravovaná změna ve výuce jazyků, která povede k tomu, aby všichni studenti MU měli možnost získat dostatečné jazykové kompetence. V letošním roce se budeme snažit uspět v nové soutěži o výzkumné záměry a také v dalších programech. Musíme se dobře připravit na operační programy v rámci strukturálních fondů, což vyžaduje také rozvíjení úzké spolupráce s dalšími brněnskými univerzitami, pracovišti Akademie věd a Jihomoravským krajem a společnou přípravu realistických projektů. Dokončujeme také databázi pro řízení a správu projektů a chystáme její elektronické propojení s ekonomikou univerzity, což usnadní realizaci projektů jak jejich řešitelům, tak i administrativě. Nemohu zapomenout ani na to, že MU bude spolu s dalšími brněnskými univerzitami v říjnu pořádat prestižní konferenci Evropské asociace univerzit (EUA). Je mimořádným úspěchem, že se nám tuto akci, na níž se setká více než tři sta rektorů a dalších představitelů univerzit z celé Evropy, podařilo pro Brno získat. Bude důležité, abychom ji dokázali využít pro posílení mezinárodní prestiže MU.

V Brně možná v blízké budoucnosti vyrostou kromě univerzitního kampusu další moderní vědeckovýzkumná pracoviště. Vláda by v nejbližší době měla rozhodovat o podpoře projektu Mezinárodního centra klinického výzkumu (viz muni.cz 2005/08) a na obzoru je další, neméně ambiciózní projekt v podobě Evropského technologického institutu, který chce vybudovat Evropská komise. Jak se k těmto návrhům stavíte a co by sousedství zmíněných institucí mohlo znamenat pro Masarykovu univerzitu?

Oba projekty podporuji, ale musím říci, že je mezi nimi podstatný rozdíl. Návrh Mezinárodního centra klinického výzkumu je vlastním projektem Fakultní nemocnice u sv. Anny, který naše univerzita „pouze“ podporuje. Není to jen moje osobní stanovisko – kladný postoj MU byl vyjádřen i usnesením naší vědecké rady. Tento projekt je zajímavý už jen spoluprací s prestižní klinikou Mayo v USA. Je to šance, která se nemusí jen tak opakovat. Mezinárodní centrum klinického výzkumu by navíc vhodně doplnilo naše výzkumné aktivity v oblasti biotechnologií rozvíjené v kampusu a bylo by logickým pokračováním úsilí o vytvoření pozice Brna jako jednoho z evropských center výzkumu a inovací. O možnosti zapojení České republiky do připravovaného Evropského technologického institutu jsem se dozvěděl spolu s rektorem VUT prof. Vrbkou prostřednictvím ministerstva zahraničí a rozhodli jsme se pro společný aktivní postup našich univerzit. Výsledkem systematického spojeného úsilí obou škol je to, že se dnes o Brno (konkrétně o MU a VUT) v rámci Evropy mluví jako o možné součásti sítě pěti až sedmi nejlepších evropských univerzitních pracovišť tvořících budoucí EIT. Výsledek projektu je nyní ještě otevřený, není jasné, v jaké podobě bude schválen a je do značné míry otázkou politického vyjednávání České republiky, zda do něj bude nakonec zapojena. Ale už tu skutečnost, že se nám takto podařilo Brno a naši univerzitu „zviditelnit“, považuji za velmi důležitou. Nemusím dodávat, že tomuto úsilí napomohla i úspěšná návštěva evropského komisaře pro vědu a výzkum Janeze Potočnika na MU při otvírání první části kampusu.

Rektor Masarykovy univerzity prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D. Foto: Ondřej Ženka.

V loňském projevu na Dies Academicus jste hovořil o tom, že pro dnešní univerzity se stává takřka životní nutností evaluace a měření jejich kvality. Jak k této činnosti hodlá přistupovat Masarykova univerzita?

Bylo by samozřejmě snadné vytvořit nebo převzít nějaký systém evaluace, nechat vyplňovat pracovníky univerzity řadu různých papírů a formulářů, shrnout výsledky a udělat někde čárku, že MU provádí sebeevaluaci. Ale to je přesně to, co nechci. Jde mi naopak o to postupně vytvořit rozumný systém vnitřní evaluace a sledování kvality, který bude skutečně využitelným nástrojem pro poznání toho, v čem jsme dobří a v čem ne, a bude sloužit ke zlepšování kvality univerzity. Základní podmínkou také je, aby evaluace nezvyšovala míru byrokracie, aby podklady pro evaluaci nemusely být speciálně připravovány jednotlivými pracovníky, ale byly v maximální možné míře získány z již existujících informačních zdrojů. Při práci na přípravě takového systému evaluace samozřejmě využíváme zahraničních zkušeností a současně realizujeme nebo se chystáme realizovat dílčí konkrétní kroky. První z nich je evaluace prostředí školy, kde nyní formou ankety studenti a zaměstnanci univerzity hodnotí vybavení a fungování školy. Připravujeme vnitřní evaluaci výzkumných záměrů, která proběhne v únoru a březnu, součástí evaluačních snah budou také diskuse vedení MU s vedením jednotlivých fakult, kde se chceme zaměřit na problematiku otázek a možnosti jejich řešení uvnitř univerzity. Vše směřuje k vytvoření přehledného, přínosného a nebyrokratického systému evaluace univerzity a jejích součástí. Nezastírám ovšem, že úkol to není jednoduchý, jakkoli je nezbytný, pokud chceme opravdu rozvíjet MU jako prestižní a mezinárodně srovnatelnou vzdělávací a výzkumnou instituci.

V loňském roce byl odstartován systém adresného přidělování ubytovacích stipendií. V aktualizaci Dlouhodobého záměru MU pro rok 2006 se hovoří o zavádění dalších univerzitních stipendijních programů a o podpoře tvůrčí činnosti studentů. Máte nějakou konkrétnější představu, jak by tyto programy měly vypadat?

V současnosti jsou dokončovány přípravy pro vyhlášení Programu rektora MU na podporu tvůrčí činnosti studentů, který by měl umožnit studentům získat formou grantové soutěže prostředky pro psaní vynikajících diplomových a disertačních prací a také pro vlastní výzkum. Program bude zahájen od příštího akademického roku. V první fázi nebude financován ze stipendijního fondu, ale chci pro jeho zahájení využít prostředků z rezervy rektora a tím i zdůraznit důležitost, kterou na naší výzkumné univerzitě přikládám vytvoření co největšího množství možností pro zapojování studentů do vědecké práce.

Na závěr: co byste popřál pracovníkům a studentům Masarykovy univerzity do roku 2006?

Přání štěstí a úspěchů v osobním a pracovním životě již jistě na přelomu roku vyslechli mnoho. Zvláště jim tedy přeji, aby byli v roce 2006 se svým studiem a se svou prací na Masarykově univerzitě spokojeni a aby zde studovali a pracovali s radostí i hrdostí. Jsem si vědom toho, že je to trochu přání a trochu i závazek, abych pro to se svými kolegy ve vedení univerzity dokázal vytvořit podmínky. Proto současně s přáním také slibuji, že se o to budeme snažit.